

Alan Klad

DLOUHÝ LET DOMŮ

Inspirováno skutečnými událostmi

FRAGMENT

Dlouhý let domů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Alan Hlad
Dlouhý let domů
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

ALAN HLAD

DLOUHÝ
LET
DOMŮ

FRAGMENT

Copyright © 2019 by Alan Hlad
Translation © Milena Hordinová, 2020
Cover photos © Ysbrand Cosijn; THANAN KONGDOUNG; PushAnn; SomeSense;
Ivan Cholakov; Krivosheev Vitaly / Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-253-4865-9
ISBN e-knihy 978-80-253-4947-2 (1. zveřejnění, 2020) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-253-4948-9 (1. zveřejnění, 2020) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-253-4949-6 (1. zveřejnění, 2020) (ePDF)

1. KAPITOLA

EPPING, ANGLIE – 7. ZÁŘÍ 1940

Toho dne pracovala Susan Sheperdová v holubníku, kde do dlouhého kovového žlabu sypala krmení, směs čiroku, pšenice a polního hrachu. Několik ospalých holoubat vystrčilo hlavy zpod křídel, ale nenamáhalo se opustit hnízda. Ostatní ptáci byli venku. Kroužili nad loukami, na kterých se pásly ovce, nebo seděli na ohnutých větvích stromů v eppingském lese jako vánoční ozdoby.

„Pomůžete nám zachránit Británii,“ zašeptala Susan.

Holubník byl umístěný v dřevěné kůlně velké čtyři krát čtyři metry. Vnitřek lemovaly malé budníky, takže kůlna připomínala třídu základní školy. Jenže v budnicích nebyly holínky, klobouky do deště nebo mokré rukavice, ale sloužily jako domov pro více jak šedesát holubů. Tohle byl původní holubník, který postavil její dědeček Bertie ještě dřív, než se narodila. Během posledního roku přibylo dalších dvanáct holubníků. Na dědečkově farmě teď bylo mnohem víc holubů, ale jinak se tu od chvíle, co odešla studovat zoologii na univerzitu v Londýně, nezměnilo nic. Cítila stejný zatuchlý pach peří, trusu a obilí. Nečekala, že se vrátí tak brzy, ale vzhledem k dobrovolné práci pro Národní sdružení holubářů musela studia odložit. Teď měla mnohem důležitější práci – chov válečných holubů. Susan smetla zbytky krmiva z obnošené záplatované sukně a podívala se na stěnu plnou vybledlých značek udělaných tužkou. Když byla malá, Bertie tu zaznamenával, jak

roste. Přitiskla se zády ke stěně a natáhla krk jako žirafa. Kdysi si zoufale přála vyrůst, a tak si vycpala boty ubrousky. O šest měsíců později se Bertie nemohl udržet smíchy, když na ubrousky zapomněla a najednou byla o dva centimetry menší. Jako dítě se vždycky těšila na škrábavý zvuk tužky nad svojí hlavou, na to, jak se pak v očekávání otočí, aby zkontrolovala svojí výšku, zatímco obecenstvo složené z holubů pobaveně vrkalo. Susan si klekla a dotkla se první značky. Tehdy byla ještě batole a Bertie ji udělal krátce po jejím příchodu na farmu.

Měla jsem malého ptáčka, jmenoval se Enza, otevřela jsem okno, a dovnitř vlétla Enza. (Enza – zkratka pro Epidemic Influenza. Odkazuje na epidemii španělské chřipky v roce 1918. Pozn. red.)

Susan zaplašila dětskou říkanku z hlavy, zvedla dřevěnou lžici a zaklepala na plechovku od barvy.

Otvory vyříznutými u stropu jeden po druhém dovnitř vlétali holubi a sedali si na zem. Cupitali po podlaze, natahovali krky a přešlapovali, zatímco jejich těla zůstala nehybná, jako kdyby nesli na ocasech nějaký náklad. Přiletěl poslední holub, sedl si na sud s obilím a naklonil hlavu.

„Ahoj, Vévodkyně,“ řekla Susan.

Pták měl na krku purpurové a zelené peří a jeho nezvyklé vybarvení se hodilo spíš pro páva než pro holuba. Slétl na podlahu a dokolébál se k Susaniným nohám.

„Obávám se, že jsem tě moc rozmazlila.“ Susan nabrala krmení do ruky, klekla si a Vévodkyně začala zobat pšenici.

Její zobák šimral Susan na dlani. Věděla, že by holuba z ruky krmít neměla, protože to je v rozporu nejen s pravidly Národního sdružení, ale i s dědečkovými. Kdyby Vévodkyni museli zařadit do služby, mohlo by to způsobit problémy. Jenže tenhle pták byl úplně jiný.

Před třemi roky se pode dveřmi do holubníku prohrabala toulavá kočka a zabila Bertieho nejlepší závodní holuby, Skye a Islay. To, co zůstalo ze Skye, našli Susan a Bertie za barem s pšenici, Islay objevili na hnízdě s vážně poraněnými křídly. Seděla na vajíčku, které snesla těsně před útokem. Pokusili se narovnat jí křídla za pomoci

kousků dřeva a lepicí pásky, ale byla příliš zesláblá a vůbec nechtěla jíst. Pět dní seděla na vajíčku a pak umřela. Pochovali ji v Bertieho krabici od tabáku vedle Skye na kraji eppingského lesa.

Protože v době tragédie neseděl na hnízdě žádný další holub, Susan se rozhodla, že se opuštěné vajíčko pokusí zachránit sama. Trvala na tom i přes dědečkovy námitky, že šance jsou minimální, zvláště když neměli kalibrovaný inkubátor, který si nemohli dovolit. Jenže Susan byla stejně tvrdohlavá jako její dědeček. Našla modrou keramickou misku, kterou kdysi používala babička na ovesnou kaši, a v horké vodě ji nahřála. Pak vajíčko zabalila do navlhčeného ručníku, vložila ho do misky a všechno dala pod Bertieho stolní lampu. Vzdálenost upravila tak, aby zajistila ideální teplotu, kterou za pomoci lékařského teploměru zjistila pod sedícím holubem.

Dva týdny a dva dny každých osm hodin otáčela vajíčko a stříkala vodu na ručník, aby udržela správnou vlhkost. Navzdory vyhlídce, že nevyklubané ptáče nakonec pohřbí vedle rodičů, se v neděli brzy ráno začalo vajíčko zachvívat. Susan s dědečkem toho dne nešli do kostela, přitáhli si židle a tři hodiny sledovali, jak se pomalu otevírá. V okamžiku, kdy se nad Eppingem ozvaly kostelní zvony, aby oznámily, že propouštějí shromážděné věřící, vyklubalo se na svět roztřesené mládě.

„Tvoji rodiče i tvoje babička by na tebe byli hrdí,“ řekl jí tehdy Bertie.

Susan se sevřelo hrdlo. Usmála se a něžně mládě pohladila.

Případalo jí to jako zázrak, ale taky věděla, že bez péče rodičů má tohle holátko jen malou šanci přežít. Ale nedala se odradit. Rozemlela obilí na kaši a krmila ho z ruky. Po několika dnech se ptáče dokázalo postavit na nohy, roztáhnout křídla a zobat, o týden později jedlo s ostatními v holubníku. Susan ji pojmenovala Vévodkyně, přestože dědeček dával holubům jména po zapadlých místech ve Skotsku, která nikdy nenavštívil.

Vévodkyně vyrostla v něco mimořádného. A nebylo to jen vzhledem, i když její krk se leskl jako perleť. Šlo o ptačí inteligenci,

kteřou vysoko převyšovala zbytek hejna. Dědeček si myslel, že se chová divně. Zatímco ostatní holubi trénovali za pomoci odměn v podobě jídla, Vévodkyni vedla potřeba porozumět světu kolem sebe. V jejích zlatých očích se zračil zvláštní zvědavý výraz. Místo aby se přidala k ostatním, spokojeně se usadila Susan na rameno a sledovala, jak její společníci jedí. V odpověď na Susanina slova vrkala, jako kdyby si užívala konverzaci. Ještě úchvatnější byly její letové schopnosti. Při tréninku, po vypuštění na vzdáleném místě, přilétala domů vždycky jako první. Bertie tvrdil, že je nejrychlejší jen proto, aby získala pár minut Susaniny individuální pozornosti. Ta se tomu smála, ale věděla, že na tom trocha pravdy je.

Susan hladila prstem záda Vévodkyně, když se ozvaly sirény.

Ztuhla. Houkání začalo hlubokým hučením, které se vystupňovalo v řev rvoucí uši. Ten postupně utichl a za chvíli se všechno opakovalo. Na pažích jí naskočila husí kůže. Holubi se rozlétli, stěny vibrovaly, krmení ve žlabu se třásl.

Dveře holubníku se rozlétly a dědeček v odřené vojenské helmě vykřikl: „Luftwaffe!“ Popadl Susan za ruku a táhl ji pryč.

Susan viděla, jak za ní zaklaply lítací dveře. Vévodkyně zůstala sedět klidně na zemi, zatímco ostatní holubi se rozprchli. „Vévodkyně!“ Vytrhla se z dědečkova sevření, otevřela dveře a ptáka zvedla.

Přitiskla k sobě Vévodkyni loktem a s Bertiem se rozběhla ke krytu, jak to měli nacvičené. Pokaždé se modlila, aby ten den nikdy nenaštal. Ale oba věděli, že to je jen otázka času. Utíkali přes pole a kolem dalších holubníků a na cestu jim kvílela siréna z nedalekého letiště.

Bertie se zastavil a snažil se popadnout dech. Musel si nadzvednout helmu, která mu pořád padala do očí. „Rychle!“ vykřikl.

Když dorazili ke krytu, siréna utichla a nahradilo ji bzučení mechanických „včel“. Susan se podívala nahoru a zvedla si okraj helmy. Odpolední oblohu zatemnily stovky nepřátelských bombardérů a skoro dvakrát tolik stíhaček. Vypadaly jako obrovský roj hmyzu. Zazněla protiletectká palba. Pod vzdušnou armádou explodovaly černé výbuchy.

Jako kryt jim sloužila široká průrva v zemi pod korunou velkého buku. Násep porostlý zelenou trávou pozvolně přecházel v pastvinu. Kromě dveří, se kterými kryt vypadal jako domov pro skřítky, bylo jejich útočiště celé zamaskované. Susan dědečkovi pomáhala se stavbou. Plnila kolečka pískem a míchala maltu, kterou nahodili vnitřní stěny postavené z kousků cihel a zbytků zbourané konzervárny.

Dívali se, jak se otevírají břicha bombardérů. Bez ohledu na vlastní bezpečí nevlezli do krytu, ale sledovali, jak se nad koruny stromů vznesly hurricany z Královských vzdušných sil a zamířily k obloze. Jejich počet byl mnohem menší než počet nepřátelských stíhaček s železným křížem, které se střemhlav vrhly dolů a obklíčily je. Nepřítel zahájil palbu. Jeden z hurricanů dostal zásah do nádrže s palivem a explodoval. Další přišel o ocas a ve spirálách se zřítil dolů. Dopadl na pole dřív, než se pilot stačil katapultovat. Němci dál sestřelovali hurricany z letky RAF, jednoho za druhým. Několika stíhačkám se kouřilo z motoru, ale měly štěstí, že jim zásah způsobil jen malé škody.

Susan a Bertie sledovali, jak vetřelci letí k Londýnu vzdálenému zhruba třicet kilometrů. Doprovázela je jen nepřesná střelba protiletectvé obrany. Z břich bombardérů padaly smrtonosné pumy a s hvízdodem se řítily k zemi.

„Můj bože.“ Po explozi první bomby vytryskly Susan slzy.

S příchodem noci se Londýn na obzoru rozzářil stovkami výbuchů. A s tmou se objevila druhá vlna bombardérů, které okamžitě začaly vypouštět svůj náklad. Používaly při tom světlice, aby identifikovaly cíle. Vzplály zápalné bomby a vzduch naplnily ozvěny výbuchů.

V půl páté ráno bombardování skončilo. Susan přistoupila k Bertiemu, který seděl na zemi, a pomohla mu vstát. Na zesláblých nohou se dobelhal k holubníkům, pak pokračoval ke svému domku. Tvář mu napůl zakrývala helma. Susan zůstala stát venku, na paži chovala Vévodkyni a sledovala záři na obzoru. Hvězdy i srpek měsíce zakryla německá letadla, která se vracela domů. Zavřela oči a modlila se, aby se nepřítel už nikdy nevrátil. Ale příští noc tu byl znovu, stejně jako následující den.

2. KAPITOLA

BUXTON, MAINE – 8. ZÁŘÍ 1940

Ollieho Evanse přilákalo skřípání houpačky na verandě a vůně cikorkové kávy. Otevřel dveře a uviděl své rodiče. Pomalu se houpali, dělili se o vlněnou deku a šálek kávy, zatímco nad bramborovými poli, která se třpytila rosou, stoupalo oranžové slunce.

Ollie si všiml, že matka drží v ruce odporně zelený beztvary kávičák, který vyrobil v sedmé třídě při pracovním vyučování. Zakuckal se. „Kde jsi ho našla?“

Matka pokrčila rameny, na kterých jí ležely prameny šedivých vlasů. Ustrkla trochu kávy. Do chladného vzduchu se vznesla pára.

Ollie už dávno nebyl malý kluk. Měřil přibližně metr osmdesát, měl vlnité hnědé vlasy a karamelové oči, které zdědil po matce. Dolíček na bradě měl stejný jako otec. Ollie se posadil na schody verandy a žaludek mu sevřel znepokojivý pocit, že by měl být někde jinde. Na podzim býval většinou doma. Koneckonců, většina škol bude mít brzy podzimní prázdniny. Jenže jeho prázdniny budou trvat o něco déle.

„Jsem na tebe hrdý,“ řekl otec.

„Proč?“ zeptal se Ollie.

„Protože jsi dal rodinu na první místo.“ Vzal si od manželky hrnek a napil se. „Je mi líto, že jsi pořád doma.“ Otec kývl k holi, která visela na jedné straně houpačky. „Není fér, že jsi musel zůstat.“

„To je v pořádku. Farma je důležitá a ty také.“

Před třemi roky sklouzla otcovi noha v zablácené holínce z pedálu traktoru, když se snažil vytáhnout pařez. Stroj poskočil zpátky, přitiskl k zemi otcovu pravou nohu, rozdrtil mu kyčel a zlomil stehenní kost. Ollie nemohl traktor nadzvednout, a tak musel otce vyhrabat ruční lopatkou, kterou našel v kůlně. Matka zavolala sanitku a přiběhla mu na pomoc. Hrabala zem holýma rukama a strhla si při tom tři nehty. Následovalo bolestivé zotavování, během něhož otec prodělal dvě operace a trýznivé psychoterapie. Teď ho drží pohromadě hřeby a dráty a kromě orání a práškování je schopný zastat na farmě různé práce. Nesmí přetěžovat zmrzačenou nohu a nemůže sešlapovat pedály. Olliemu připadalo, že otci nevádí, že se pohybuje pomalu jako želva, ani ho netrápí trvalá bolest v kloubech nebo kulhání. To neschopnost létat mu vzala všechnen elán. Každý den, který musel strávit na zemi, mu přidával šedivé vlasy, jako kdyby nízká nadmořská výška urychlila proces jeho stárnutí.

Matka odhodila deku, kterou byli přikrytí, vzala od manžela hřnek a podala mu noviny.

Otec sundal ze stočených novin gumičku, natáhl ji ukazováčkem a vystřelil po Olliem.

Ollie se sehnul, i když mu proletěla půl metru nad hlavou.

Otec rozložil noviny a z tváře mu zmizel úsměv.

„Dobrý bože.“

Matka zpozorněla.

„Bombardovali Londýn,“ řekl otec a ukázal jí noviny.

„Chudáci lidé,“ řekla matka.

Ollie přistoupil k rodičům a podíval se na titulky v novinách: *Útok nacistů! Německá letadla napadla Londýn!* Zhluboka si povzdechl.

„Zabrat Francii trvalo nacistům něco přes měsíc,“ řekl otec. „Bez naší pomoci zaberou Anglii během jednoho roku. A než si to uvědomíme, uspořádají si jejich ponorky v Casco Bay regatu.“

Ollie zkrřížil ruce na prsou. Nelíbilo se mu, že se jejich rozhovor zase stočil k válce. Obvykle to začínalo novinami, ale vždycky to končilo otcovým odvoláváním se na jejich britské kořeny.

„Franklin Delano Roosevelt tvrdí, že zůstaneme neutrální,“ podotkla matka.

„Stejně se nakonec do téhle války zapojíme.“ Otec si poklepal na stehno. „Kdybych neměl chromou nohu, vydal bych se pěšky do Montrealu a přidal se k obchodnímu námořnictvu. Kanadáné aspoň mají odvahu postavit se za Británii.“ Položil noviny na kolena. „Možná, že naše rodina ztratila svůj přízvuk...“

„Ale naše krev je a vždycky bude britská,“ Ollie dokončil větu. „My víme.“

Na verandě se rozhostilo ticho. Byl slyšet jen skřípot houpačky a krákání vrány nad polem s bramborami.

„Předpokládám, že na to nikdy nezapomeš.“ Otec odhodil noviny, natáhl se pro hůl a postavil se.

„Tati, já nechtěl...“

Otec zvedl ruku. „S tvou matkou jsme měli k útěku důvod.“ Otočil se a vešel do domu.

Matka si povzddechla a podívala se na Ollieho. „Copak jsi zapomněl, jak tvůj otec přišel o bratra?“

„Promiň,“ řekl Ollie a představil si strýce, se kterým se nikdy nesetkal. Strýčka Henryho zabili v první světové válce, dva roky před Ollieho narozením. Každý rok na Henryho narozeniny vzdával otec čest bratrově památce tím, že vyjížděl na lov lososů. V severní Anglii to bývala jejich oblíbená zábava. Ollie svého otce často doprovázel na odlehlá místa řeky Saco River, v jejíchž divokých vodách muškařili. I když otec nechtěl mluvit o podrobnostech, Ollie si dal dohromady, že oblak chlorovodíku donutil Henryho opustit zákop, a on se tak dostal do palby. Henry zemřel a s ním i kousek jeho otce. Na západní frontě ve Francii.

„Pokud jde o válku, měl bys víc respektovat otcovy city. I moje.“ Matka se odmlčela. „Chceš něco k jídlu?“

Ollie zavrtěl hlavou. Měl pocit, že má žaludek naplněný lepidlem.

„V té diskuzi můžeš s otcem pokračovat, až se vrátíme z města.“ Matka se postavila. „Předpokládám, že se mu omluší.“

„Jasně.“

Matka si založila ruce v bok.

„Slibuju.“ Ollie našel gumičku a navlékl si ji na zápěstí. „Radši bych měl jít. Mám před sebou spoustu práce s práškováním.“

„Bud' opatrný,“ řekla matka, když vcházela do domu.

Za stodolou stál omšelý, kanárkově žlutý dvouplošník, který vypadal jako prehistorický pták vyhřívající si staré kosti v ranním slunci. Letadlo mělo plnou nádrž a bylo naložené insekticidy, neboli prachem na skřítky, jak tomu říkal otec. Ollie zkontroloval napětí drátů a vzpěry mezi horními a dolními křídly, vlezl do kokpitu a nasadil si koženou čepici. Nastartoval, motor zakašlal a vrtule se roztočila. Celým jeho tělem projelo chvění. Přidal plyn a letoun se rozjel po hrboлатé ranveji, která se táhla podél bramborového pole. Letadlo zvýšilo rychlost a ocas se začal zvedat. Přístroje na desce před ním nefungovaly, ale Ollie dokázal správnou rychlost vycítit. V pravý čas zatáhl za knipl a letoun vzlétl do vzduchu. Zakroužil nad rodným domem a při tom přemýšlel, jak si udobřit otce. Pak zamířil nad pole na západě a jeho myšlenky se od války přenesly k přání, že se jednoho dne vrátí na univerzitu.

Sklizeň brambor v Maine brzy skončí a s ní i další práškovací sezóna. Taky uplynou tři rok od chvíle, kdy zůstal doma, aby řídil rodninou farmu. Když bude mít podzimní sklizeň dobrý výnos a ceny brambor neklesnou, možná vydělají dost peněz, aby mohl příští rok odjet na univerzitu. Přijali ho na Polytechnický institut ve Worcesteru, ale na školu nastoupí, až selepší otcovo zdraví. A pokud všechno půjde dobře, za pět nebo šest let získá titul leteckého inženýra. Svoji jízdenku z Buxtonu.

Proti Buxtonu vlastně nic neměl. V mnoha ohledech byla farma skvělé místo a on nelitoval, že musel zůstat doma a pomáhat otci. Jenže většina jeho kamarádů opustila domov už před mnoha lety. Spousta z nich teď pracovala na pile nebo vykládala z lodi humry. A ti šťastnější nastoupili na univerzitu, včetně jeho přítelkyně Caroline, která odjela do Bowdoinu. Dopisy od ní přicházely stále řidčeji,

až nakonec přestaly chodit úplně. I jeho nejlepší kamarádi ze střední, Stan a James, studují na univerzitě v Maine a domů skoro nejezdí. Užívají si studentský život a různé večírky, zatímco Ollie pořád bydlí u rodičů. Jejich cesty se rozešly, ale Ollie jim nezazlíval, že s ním přerušili styky.

Caroline byla Ollieho první dívka. Začal s ní chodit na střední škole. Byla chytrá a oblíbená a její rodina vlastnila jednu z největších pil v York Country. Na místní poměry byli poměrně bohatí. Ollie věřil, že ji okouzlit svým uměním pilotovat letadlo. Připadalo jí to dost atraktivní v porovnání s ostatními chlapci, kteří řídili jen auta svých rodičů. Zpočátku si myslel, že s ní stráví celý život, ale všechno se změnilo, když se Ollieho otec zranil. Caroline tvrdila, že nesnáší nemocnice, a odmítala s Olliem a jeho matkou chodit za otcem na návštěvy. Když jí Ollie naznačil, že by chtěl odložit studia, aby se mohl starat o rodinnou farmu, tvářila se odměřeně. Nakonec Ollie zůstal doma a Caroline nastoupila na vysokou školu. A brzy se úplně odcizili. Během prázdnin se začala vymlouvat, že má moc práce a nemůže se s ním vidět. Zpočátku ho to mrzelo. *Nechce riskovat, že se mnou zůstane na farmě,* říkal si. Ale jak šel čas, Ollie si uvědomil, že bude lepší, když se vydají každý svou cestou. Už věděl, že by si přál stejný vztah, jaký měli jeho rodiče. Vždycky tu byli jeden pro druhého, bez ohledu na nečekané okolnosti, které život přinesl. *Jednoho dne budu milovat nějakou ženu stejně, jako otec miluje matku.*

Přestože strávil celý život ve městě, kde se všichni znali křestním jménem, cítil se nespůj. Buxton, kde žili sami farmáři nebo rybáři, nebylo vhodné místo pro někoho, kdo dával přednost rychlým letadlům před pomalými traktory. Navíc byl vždycky alergický na mořské plody. Jakmile pozřel sebemenší kousek humra, okamžitě dostal kopřivku a musel běžet na záchod.

S titulem z vysoké školy bude mít možnost navrhopvat nebo stavět letadla. Pozná nové kouty země, možná se dostane až do Kalifornie. Ale ze všeho nejvíc chtěl létat. Od okamžiku, kdy ho otec vzal poprvé do práškovacího letadla, tím byl doslova posedlý. Otec si

tenkrát Ollieho posadil na klín, navlékl mu koženou leteckou čepici, která mu byla o několik čísel větší, a vznesl se s ním k obloze. Přitáhl knipl k sobě a Ollieho tvář se roztáhla do úsměvu. Miloval způsob, jakým se letadlo zvedalo k oblakům. Zády se přitiskl k otcovu břichu a cítil, jak se směje. Pak otec pomalu posunul ruce dopředu, aby se letadlo nepřeklopilo na záda. Byl to nebezpečný manévr, vzhledem k tomu, že letadlo nemělo bezpečné ovládání.

Když bylo Olliemu čtrnáct a byl dost velký, aby dosáhl nohama na pedály, přijal otec roli kopilota a postupně mu přestal radit. Během jednoho roku Ollie létal sám, k velké nelibosti matky. Jenže maminka se bála, že se zraní, i když hrál fotbal. Otec, aby ji uklidnil, nainstaloval nové, bezpečnější ovládání, ale vzhledem k Ollieho nebezpečným akrobatickým kouskům to bylo stejně platné, jako když dáte provazolezci deštník.

Jakmile se přiblížil k velké farmě, zatlačil knipl dopředu. Cítil, jak se jeho tělo nadzvedlo. Dvouplošník se otočil nosem dolů, motor zaburácel a do tváře se mu opřel vítr. Když se blížil k zemi, srovnal knipl a síla gravitace ho vtiskla do sedadla. Dva metry nad bramborovým polem prudce přitáhl páku a za ocasem se objevil oblak prášku, který padal k zemi jako sníh. Na konci pole strhl knipl dozadu a letadlo vystřelilo nad řadu vysokých borovic. Zabočil doleva a otočil se, aby mohl pokračovat na dalším pruhu pole.

Ollie strávil práškováním polí celé dopoledne. Dokončil poslední farmu, zkontroloval stav paliva, jediný přístroj, který fungoval, a zamířil na sever. Popráškováná pole zmizela a v dálce uviděl svoje nejoblíbenější místo, jezero Sebago. V této oblasti žilo jen pár farmářů a žádný z nich nebyl otcovým klientem. Věděl, že není pravděpodobné, aby se k matce dostaly zvěsti o jeho kaskadérských kouscích. V opačném případě by ho stáhla zaživa z kůže.

Nad jezerem udělal vývrtku. Vypadalo to, jako by se trup letadla otáčel na nějaké jehlici. Pak zvedl nos letadla přímo k obloze a zamířil k oblakům. Když vrtule vzdala bitvu s gravitací, otočil letoun dřív, než se motor zastavil, a začal padat k zemi. Těsně nad jezerem přitáhl

knípl, vyrovnal letadlo a klouzavým letem se vznášel nad klidnou hladinou. Na chvíli ho přepadla touha namočit podvozek do vody.

Z jediného domku na severním břehu jezera vyběhla dívka s copánky, zastavila se na molu a začala poskakovat a mávat. Ollie jí zamával křídly a pokračoval v letu podél břehu, aby předvedl svoji obvyklou show pro jediného diváka. Dívka, kterou znal jen ze vzduchu, nejspíš ještě chodila na základní školu. Ven ji pokaždé vylákalo vrčení motoru letadla, a tak vyběhla, aby ho mohla sledovat. Jakmile se usadila na molu, Ollie znovu zamířil k obloze a přetočil se hlavou dolů. Pak letadlo srovnal a předvedl ostrou zatáčku, vývrtku a několik otoček.

Na závěr se rozhodl provést nejméně procvičený náročný manévr, střemhlavý pád. V plné rychlosti udělal čtvrt otočky, kterou dostal letadlo do svislé polohy. Kolem uší mu hvízdal vítr, v žilách mu proudil adrenalin. Aeroplán dál šplhal vzhůru, pak zůstal na vteřinu viset ve vzduchu, a nakonec se převrátil na záda. Ollie zatlačil knípl dopředu a letadlo se začalo propadat. Těsně nad jezerem prudce přitáhl knípl a letadlo vyrovnal. Viděl dívku, jak stojí na břehu a tleská. Při přeletu nad domem sáhl do bundy, vytáhl papír, který přivázal k malému kousku dřeva, a pustil ho dolů. Dopadl na trávu několik metrů od břehu.

Dívka k němu doběhla, rozvázala provázek a přečetla si zprávu.

Díky, že jsi byla tak báječné obecenstvo, Ollie.

Dívka mu znovu zamávala a on odletěl.

Ubral plyn a cestou domů kličkoval, aby co nejvíc prodloužil svůj pobyt ve vzduchu, než se pustí do pracovních povinností na farmě. Jakmile se přiblížil k Buxtonu, změnil se hustý borovicový les ve zvlněné lány kukuřice, brambor a obilí. V dálce uviděl rodnou farmu a uvědomil si, že místo otcova nákladáku stojí před domem nové nablýskané auto. Na verandě stál nějaký muž v tmavém obleku. Ollie zamířil k ranveji a přistál. Vypnul motor, vylezl z kokpitu a vydal se k domu. Když přišel blíž, zjistil, že auto je plymouth s nezaměnitelnou bílou střechou a zelenými boky. Policejní důstojník sestoupil

z verandy a sundal si čepici. Odhalil holou hlavu se zbytky prošedivělých vlasů na skráních.

„Oliver Evans?“ zeptal se policista.

Olliemu se sevřel žaludek. „Ano.“

„Víte, stala se nehoda.“

Ollie otevřel pusku, ale nevyšel mu z ní ani hlásek.

„Jde o vaše rodiče.“

„Jsou v pořádku?“

Policajt vyndal z kapsy kapesník a utřel si obličej. „Je mi to líto.“

Ollie se ohromeně zastavil a vzápětí se předklonil, jako kdyby dostal ránu do břicha. „Ne,“ zasténal nevěřícně. Přemohl ho nával myšlenek a emocí. Měl pocit, že se s ním točí země. Byl otupělý a sotva vlekl nohy, takže mu policista musel při nastupování do auta pomoci. Vnitřek vozu byl prosáklý kouřem z cigaret a Olliemu se udělalo špatně.

„Ten řidič byl opilý,“ řekl policista a sevřel volant. „Projel na červenou, vletěl na chodník a srazil vaše rodiče ve chvíli, kdy vyšli ze železárství Casco.“

„To musí být nějaký omyl,“ vykoktal Ollie. Hlava mu třesla a srdce mu sevřel hněv a zoufalství.

Policista si odkašlal. „Kéž by to tak bylo, synku.“

Ollie se na sedadle sesunul jako loutka, které se zpřetrhaly provázky. *Něco takového se přeci nemohlo stát!* Nejradši by otevřel dveře a vyskočil ven. Udělal by cokoliv, aby se téhle noční můry zbavil. Zabořil hlavu do dlaní a vytryskly mu slzy. Kousl se do rtů a ucítil pachut' krve.

Po dvaceti minutách Ollie dorazil do márnice v Cumberlandu. Ve vzduchu se vznášel pach dezinfekce. Koroner, hubený klidný chlápek, si právě myl ruce v umyvadle. Otočil se a dovedl Ollieho ke stěně plné chladicích boxů obložených pláty z niklu. Utřel si ruce do cípu bílého pláště, vysunul dvě zástrčky a vytáhl těla.

Olliemu se sevřelo srdce a oči mu zaplavily slzy. V duchu viděl otce, jak trhá kopretiny, matčiny nejoblíbenější květiny. Představil si

matku, jak dává otcí do krabičky s obědem ručně psaný vzkaz. Drobné dárky byly symbolem jejich vzájemné lásky. Už nebudou žádné květiny umístěné na kuchyňském stole, ani další milostné vzkazy pro otce, které si pečlivě ukládal do zásuvky v nočním stolku.

Policista, který zůstal stát u dveří, odvrátil hlavu.

Koroner si znovu utřel ruce do pláště. „Jsou to vaši rodiče?“

Matce chyběla jedna bota a prsty na noze měly modrou barvu, otec měl propadlou hrud' a zlomenou levou paži. Ollie se dotkl jejich chladných, ztuhlých rukou. Nedokázal zvednout oči, aby se jim podíval do tváří. Rozplakal se a přikývl. Ocelová kolečka se roztočila a rodiče zmizeli v chladicím boxu.

3. KAPITOLA

EPPING, ANGLIE – 11. ZÁŘÍ 1940

Susan se probudila a ucítila pach vlhké země. Otevřela oči, ale před sebou měla jen černotu, jako kdyby ve spánku oslepla. Zachvátíl ji strach a srdce se jí divoce rozbušilo. Prudce se posadila na skládacím lehátku.

„Jsi v pořádku?“ zašeptal Bertie.

Susan nahmatala Vévodkyni, která se jí usadila u nohy. Dotkla se jejích křídel a pod prsty ucítila měkké peří. „Ano.“

Bertie rozsvítil lampu a v krytu se rozjasnilo. Promnul si oči. „Určitě?“

Susan se podívala na strop, který tvořila mozaika z rozbitých cihel, kamenů a malty. Zaposlouchala se. Neslyšela žádné exploze. Žádné sirény. Žádné vrčení motorů. Zvenku se ozývalo jen cvrlikání vrabců za ranního úsvitu. „Jsou pryč?“

„Doufám.“ Bertie se podíval na kapesní hodinky. „Ale měli bychom počkat.“

Susan pohládila Vévodkyni a holubice zavrkala. Dívčino srdce začalo bít pomaleji a její dech se postupně vrátil do normálu. Po několika minutách se ozvalo hlasité, monotónní kvílení sirén na letecké základně North Weald, které dalo všem jasný signál, že je po náletu.

Susan vzala Vévodkyni do náruče, postavila se a otevřela dveře krytu. Zhluboka se nadechla a ucítila směs čerstvého vzduchu, rosy

a střelného prachu. Na obloze se pomalu rozplývalo několik posledních hvězd, které uvolnily místo vycházejícímu slunci. Podívala se směrem k Londýnu a uviděla odlesk požárů. Na horizontu stoupaly oblaky kouře, jako kdyby pukla země a otevřela cestu do pekel.

Na rameni ucítila dědečkovu ruku. Sklonila hlavu a přitiskla se k němu.

Měli za sebou celé čtyři noci bombardování. Během dne budou hasiči neúnavně bojovat s rozruženým ohněm a oblaky popele se rozptýlí, ale noc přinese další bomby, další zkázu. Znovu zalezou do krytu jako krtci, aby ráno zjistili, co zbylo z Londýna.

„Skončí to někdy?“ zeptala se Susan a utřela si oči.

„Určitě ano,“ řekl Bertie. V jeho hlase bylo znát slabé zaváhání. Přeshlápl z nohy na nohu a ušklíbl se.

„Co dělají nohy?“

Bertie si promnul kolena. „Obávám se, že jsou dost špatný.“

„Měl bys používat svoji hůl.“

Bertie zavrtěl hlavou. „Tu si šetřím, abych ji mohl přerazit Hitlerovi o prdel.“

Susan pevně stiskla dědečkovu ruku. „Pojďme domů, já ti nohy namažu.“

V útulném pokoji s kamenným krbem a stropem z dřevěných trámů Susan pomohla dědečkovi do jeho křesla, vyhrnula mu nohavice a vetřela mu do kolen mast. Vévodkyně se usadila na krbové římse a zvědavě je pozorovala. Susan si utřela ruce do ručníku, došla k rádiu v rohu pokoje a zapnula ho. Uslyšeli praskání statické elektřiny. Otočila knoflíkem a našla signál.

Společně poslouchali zprávy, které jim poskytly jen stručný popis škod, ale vůbec v nich nebyla zmínka o počtu mrtvých.

„Proč nám neřeknou podrobnosti?“ zeptala se Susan.

„Kvůli špiónům. Nechceme přece, aby nacisté věděli, čeho všeho u nás dosáhli.“

Při pomýšlení na špióny v Londýně se Susan otrásla. Zoufale si přála vědět víc, ale ještě důležitější pro ni byla otázka, jak by mohla

pomoci. Odpovědi dostala o hodinu později, když ministerský předseda oslovil národ.

Zatímco Bertiemu vtírala do kolen další mast a vzduch naplnila vůně eukalyptu, poslouchali jistý a pevný hlas Winstona Churchilla. Mluvil o Hitlerově plánu ovládnout vzdušný prostor nad Británií dřív, než Němci zahájí pozemní invazi. Churchill poukázal na barbarský útok na civilní obyvatelstvo, ale ve skutečnosti se jednalo o mnohem víc, než bylo bombardování Londýna. Susan věřila, že se svým proslovem snaží v srdcích Britů zažehnout plamen a vyburcovat v nich touhu bojovat.

Susan se zrychlil dech. Uvědomila si, že Bertie stojí u rozhlasu s pootevřenými ústy. Představila si, jak němečtí vojáci přistávají u britských břehů, pochodují eppingským lesem, všechno zapalují a vraždí každého, kdo jim přijde do cesty.

Po skončení projevu, kterým Churchill žádal muže i ženy, aby se vrátili na svá místa, Susan vstala a rozhlas vypnula. Myslela na obyvatele Londýna, kteří se snaží zachovat si pocit normálnosti. Po Churchillových slovech plných naděje se učitelé vrátí do škol, aby zjistili, že většina jejich studentů odjela na venkov. Dělníci se vrátí do zničených továren, pekaři nebudou mít mouku, aby upekli chléb, a policisté budou hlídat vylidněné ulice. Ale všichni budou vykonávat svoji povinnost, ať se děje cokoliv. A stejně tak ona a Bertie.

„Máme práci,“ řekla Susan.

Bertie přikývl, utáhl si obvazy na kolenou a vstal.

Susan odnesla Vévodkyni ven, políbila ji na hlavičku a vypustila ji do vzduchu. Vévodkyně zakroužila nad dvorkem, přistála na střeše holubníku a schovala hlavu pod křídlo, jako by si chtěla zastínit oči před požáry v Londýně.

Susan se podívala na apokalypsu doutnající na obzoru. „Brzy to skončí,“ zašeptala. Neuvědomila si, že Luftwaffe bombarduje Londýn už padesát sedm nocí. Bez přerušení.

4. KAPITOLA

BUXTON, MAINE

Na kremaci Ollieho rodičů, která se konala v úterý, moc smutečních hostů nepřišlo. Ollie byl jediné dítě a příbuzní, se kterými se nikdy nesetkal, dosud žili v malých městech na pobřeží Anglie nebo na Skotské vysočině. Dostavili se jen nejbližší sousedé. Farmáři, těžce pracující muži a ženy, kteří si oblékli naškrobené nedělní oblečení, aby jeho rodičům vzdali úctu. Úplně vzadu stálo několik otcových kamarádů pilotů. Jeden z nich, šlachovitý chlápek s tmavými zapadlými očima, si na klopu příliš velkého obleku hrdě přišpendlil křídla letců z první světové války.

Obřad byl krátký. Ollie s očima pevně upřenými na rakve se ze všech sil snažil poslouchat slova kněze. Po mši poděkoval každému z přítomných, ale jejich nekonečné potřásání rukou, objímání a kondolence mu náladu zvednout nemohly. Zaslechl šeptandy o muži, kterého po vystřízlivění zavřeli do městského vězení, kde čekal na obvinění a odsouzení za zabití jeho rodičů. Ale ani jeho dlouhý pobyt ve vězení mu je nevrátí.

Ve čtvrtek ho pozvali na schůzku do banky. Ollie vstal brzy a v nákladáku svých rodičů vyrazil do Portlandu. Stočil obě okénka, protože se bál, že se znovu rozbrečí, jakmile ucítí i ten nejslabší závan otcovy vody po holení nebo matčina parfému. Přijít s červenými očima na schůzku se zástupcem banky byla poslední věc, kterou si přál.

Recepční ho odvedl do bankéřovy kanceláře. Za velkým stolem, na kterém nebylo nic kromě cedulky s nápisem *Sal Bronson, generální ředitel*, seděl obtloustlý chlápek s baňatým nosem a naolejovanými vlasy. Muž se nenamáhal vstát, jen Olliemu pokynul, aby se posadil.

„Ollie,“ řekl pan Bronson, „tohle je pan Hood, právní zástupce, který nám pomůže vyřešit záležitosti ohledně banky a domu vašich rodičů.“

Ollie se podíval na muže s tenoučkým knírkem, který seděl na židli vedle něj. Aniž se mu podíval do očí, muž poklepal na klobouk a otevřel kufřík, který měl na klíně.

„Ollie, máte představu o výši dluhů vašich rodičů?“ zeptal se bankéř.

„No, ne tak úplně.“ Ollie se zavrtěl na židli. „Určitě nějaké dluhy mají, jsme přece farmáři.“

„Jestli to dobře chápu, vaši rodiče neměli životní pojistku, je to tak?“ Ollie přikývl.

Pan Hood mu podal nějaké papíry.

Bankéř se narovnal na židli. „Tohle je seznam nezaplacených půjček na farmu, dům, zařízení i vaši živnost. Vaši rodiče měli se splácením velké zpoždění. Znamená to, že to místo se topí v dluzích a my ho musíme zabavit.“

Ollie vyděšeně polkl. „A co sklizeň brambor?“

Bankéř zavrtěl hlavou. „To na vaše dluhy nestačí.“

„Ale moji rodiče vždycky zaplatili, i když s malým zpožděním.“

Bankéř zvedl ruce. „Dneska ráno jsme k vám poslali lidi, kteří zajistí vybavení farmy. Celé řízení bude mít na starosti pan Hood.“

„Určitě se dá něco dělat,“ naléhal Ollie.

Bankéř znovu zavrtěl hlavou. „Bohužel, váš otec prodával svoje služby moc lacino. A to ani nemluvím o tom, že použil výbornou ornou půdu na přistávací plochu.“ Prsty tlustými jako párky si projel řídnoucí vlasy. „Obávám se, že váš otec nebyl moc dobrý obchodník.“

Ollie se postavil. V uších mu divoce bušil pulz. „Možná, že moji rodiče nerozuměli finančním záležitostem, ale byli to dobří, těžce

pracující lidé, kterým záleželo na farmářích v Buxtonu.“ Odhodil papíry, které se rozlézly po bankéřově stole, a vyběhl z místnosti.

Po návratu domů zjistil, že na příjezdové cestě už stojí oznámení o dražbě. Ollie zastavil nákladák, vytrhl sloupek s oznámením ze země a hodil ho do trávy. Další papír našel na dveřích domu. Okamžitě ho odlepil a zmačkal. Uvnitř bylo všechno na svém místě, ale za stodolou to vypadalo jinak. Chyběl tam traktor a z dvouplošníku zmizela vrtule. Ollie usoudil, že ji zabavila exekuční skupina z banky, která nejdřív musela najít někoho, kdo s letadlem odletí. Nejradši by vylezl na seník a našel starou vrtuli, protože bez ní letoun vypadal jako nahý. Na jednom listu měla kousek odštípnutý, ale jinak byla plně funkční. Ale kam půjde? Co bude dělat, až se tam dostane? A jestli zůstane doma, kolik mu zbývá času, než ho z domu vystěhují?

Ollie se nakonec rozhodl, že svůj rodný dům opustí. Nebude se dívat, jak farmu jeho rodičů prodávají v dražbě. Zašel do své ložnice a zabalil si kufr. Dal do něj všechny věci, které pro něj byly důležité: obrázek rodičů, který vyndal z rámu na krbové římse, svůj letový deník a rozhodnutí o přijetí na Polytechnický institut ve Worchesteru. Nasedl do nákladáku a rozjel se. Nedokázal se ohlédnout. Jeho první zastávka byla na hřbitově, kde na hroby rodičů položil žluté květiny natrhané u silnice. Rozloučil se s nimi, aniž věděl, kdy se vrátí. Později si uvědomil, že si měl udělat čas a koupit umělé květiny, něco, co by vypadalo pěkně, než hroby zarostou trávou.

Druhou zastávkou byl malý obchod s ojetými vozy v Buxtonu, kde prodal nákladák. Peníze potřeboval mnohem víc než dopravu. Stejně by ho zabavila banka, kdyby si ho nechal. Dostal za něj jen osmdesát pět dolarů, ale vzhledem k tomu, že byl celý rezavý a motor zněl jako mixér naplněný mincemi, udělal docela dobrý obchod.

Pak Ollie vyrazil na čtyřiaadvacet kilometrů dlouhou cestu na vlakové nádraží v Portlandu. Nelitoval, že odmítl odvoz, protože potřeboval být sám a přemýšlet. Jedna z možností byla odjet do Worchesteru, ale pětasmdesát dolarů a pár drobných, které měl v peněžence, mu na zaplacení koleje nestačilo. Musí si najít práci.

Ubytování. Doufal, že si při chůzi vyčistí hlavu a vymyslí nějaký plán.

Slunce se blížilo k západu. Ollie se podíval na hodinky a uvědomil si, že vlak do Bostonu nejspíš nechytí. Neměl chuť se vrátit domů, a tak pokračoval v chůzi, i když to znamenalo, že noc stráví na nádraží a pojedje ranním vlakem.

Na cestě byl naprostý klid, až na křik cikád a šustění trávy rozvlněné projíždějícími auty. Rozbolela ho paže, a tak si přehodil kufr do druhé ruky. Krok za krokem putoval po silnici číslo dvacet dva. Slunce pomalu zapadlo a Ollie cítil, jak se vzduch ochlazuje. Po několika hodinách dorazil na Congress Street. Na obzoru viděl odlesk světel z Portlandu. Jeho pozornost upoutala záře výstražných světel na ranveji portlandského letiště, které se rozprostíralo několik desítek metrů vpravo. Zastavil se, položil kufr a promnul si paži. Letiště mělo tři ranveje, přízemní cihlovou budovu a dva hangáry. Najednou zaslechl prskání motoru, který po několika vteřinách nastartoval a pak najednou utichl.

Ollie se vydal po silnici určené pro obsluhu, aby lépe viděl. Nějaký muž s knírkem, oblečený do olivově zelené vojenské uniformy se zvláštním páskem, křičel na pilota malého osobního letadla, aby vypnul zapalování. Na ocase letadla byla písmena RAF a britský identifikační znak, který vypadal jako býčí oko. Pilot zamával z okénka, vstal ze svého místa a se dvěma dalšími muži vystoupil z letadla, aby zkontroloval motor. Na pomoc mu přišel mechanik s mastnými skvrnami na montérkách.

Chlápek s knírkem si všiml Ollieho, napil se z lahvičky, kterou držel v ruce a zeptal se: „Co potřebuješ, chlapče?“

Ollie se ohlédl, ale pak si uvědomil, že mluví na něj. „Nic,“ odpověděl a pevněji stiskl držadlo kufru. „Zdá se, že je přechlastanej motor.“

„Ty víš něco o letadlech?“

Ollie polkl. „Jen o dvouplošnicích. A nejspíš mnohem starších, než je tenhle.“

Muž se usmál a v koutcích očí se mu udělaly vrásky. „Nechceš si se mnou na chvíli sednout a napít se?“

Ollie zaváhal.

„Brzy tohohle ptáka opraví.“ Muž, kterému se na saku třpytily tři řady medailí, vystoupil dopředu a natáhl ruku. „Já jsem Bishop.“

„Ollie.“ Potřásl muži rukou a pak se oba usadili na lavičce vedle hangáru.

Bishop podal Olliemu lahvičku. „Na zdraví, chlapče.“

Ollie se napil. Měl pocit, že má v krku oheň a rozkašlal se. „Díky,“ zasípal.

Bishop se zasmál. „Teď mi pověz, co víš o dvouplošníkách.“

Ollie mu vyprávěl o otcově dvouplošníku, o jejich podnikání i o tom, že létá od svých čtrnácti. Bishop mu pokládal spoustu otázek, jako kdyby hnojení brambor byla úžasná práce. Ze všeho nejvíc ho zajímalo, jestli Ollie nalétal víc než tři sta potvrzených hodin.

Ollie otevřel kufřík, našel letový deník a prolistoval ho. „Vlastně jsem to nikdy nepočítal, ale určitě jich bude přes tisíc.“

„Impozantní.“

Ollie si všiml, že se Bishop dívá na jeho kufr. „Jsem na cestě do Worcesteru, kde budu studovat letecké inženýrství,“ vysvětlil. Zavřel zavazadlo a položil ho na zem. Doufal, že najde způsob, jak zaplatit školné.

Bishop se znovu napil a podal lahvičku Olliemu. Druhý lok už Ollieho nepálil tolik jako ten první. Zahřál mu žaludek a v ústech zanechal silnou zemitou chuť.

„Svým prvním samostatným letem jsi mě porazil o celý rok,“ řekl Bishop. „Když mi bylo patnáct, postavil jsem si letadlo z kartónových krabic, přepravek a provázků. Letěl jsem s ním ze střechy třípatrového domu mých rodičů v Ontariu. Tedy, přesněji, spadl jsem s tím monstrem do matčiných růží. Sestra mě z vraku vystříhala za pomoci zahradnických nůžek. Naštěstí se mi nic nestalo, až na jeden velký škrábanec a nadávky rodičů.“ Bishop si vyhrnul rukáv, ukázal Olliemu dlouhou tenkou jizvu na lokti a napil se z lahvičky.

Příští hodinu strávili povídáním o létání a manévrech, které se dají provádět s dvouplošníkem. Když přišel pilot, aby oznámil, že se jim podařilo spravit motor, Bishop ho poslal znovu zkontrolovat celé letadlo.

Pak se na lavičce narovnal. „Ollie, co si myslíš o válce?“

Ollie si vzpomněl na rozhovor s rodiči a najednou si uvědomil svoji ztrátu. „Nechápu, proč ještě nejsme ve válce, nebo proč se aspoň nesnažíme pomoci.“

Bishop přikývl. „Přemýšlel jsi někdy, že by ses přidal ke speciálním vzdušným jednotkám?“

„Americká armáda vyžaduje univerzitní vzdělání, které já zatím nemám.“

Bishop se usmál. „Kanadské a britské vojenské letectvo tohle nevyžaduje. Chce jen tři sta nalétaných hodin, pilotní licenci a abys byl svobodný. Dokonce můžeš mít i brýle.“ Znovu si lokl skotské whisky. „Kdyby sis to s tou školou rozmyslel, můžu zařídít, aby tě přijali do Kanadského královského letectva.“

„Nic ve zlém, pane...“

„Říkej mi Bishi. Všichni, s kterými se dělím o drink, mi říkají Bishi.“ Podal Olliemu lahvičku.

Ollie se znovu napil. Cítil, že se mu začíná točit hlava. „Už jednou jsem studium odložil o tři roky. Mimochodem, kdybych se přidal k cizí letce, muselo by to být Britské královské letectvo.“

„RAF... můžu se zeptat proč?“

Ollie si vzpomněl na poslední rozhovor s otcem. Pocit viny mu vehnal slzy do očí. „Otec mi vždycky říkal, že naše rodina sice ztratila náš přízvuk, ale naše krev je, a vždycky bude, britská.“

Bishop se usmál. „Mám rád lidi, kteří jsou hrdí na svoje kořeny. Máš správného otce, synku.“

Ollie polkl. „Měl jsem.“

Bishop se přestal usmívat.

„Moji rodiče umřeli.“

„Promiň.“

Chvilí zůstali sedět beze slov a poslouchali cvrkání cvrčků, kteří se snažili využít poslední podzimní dny. Pak Bishop vytáhl z kapsy vizitku, tužkou něco napsal na zadní stranu a podal ji Olliemu.

„Jestli změníš názor na školu, tak existuje způsob, jak vstoupit do kanadského i do britského letectva,“ přerušil Bishop ticho. „Já tak trochu dělám nábor do Kanadského královského letectva, adresa velitelství v New Yorku je na přední straně. Dozadu jsem napsal jméno muže, kterého znám v Londýně. Pracuje na založení americké bitevní letky pro RAF. Odjet do Londýna je to jediné, co musíš udělat. Nemůžu ti dát žádnou záruku, ale zajistím, aby tvoje jméno bylo na seznamu, Ollie...“

„Evans.“

„Zbytek bude záviset na tobě, Ollie Evansi.“

„Díky za nabídku a za drink, ale já ráno odjíždím do Worcesteru.“

Jejich hlasy přehlušilo vrčení motoru. Ollie potřásl Bishopovi rukou a doprovodil ho k letadlu.

„Hodně štěstí, Ollie.“ Bishop vylezl po schůdkách do letadla. Jeho společníci už byli uvnitř a čekali na něj.

„Bishope!“ zakřičel Ollie, když whisky potlačila jeho plachost. Bishop se na posledním schodu otočil.

„Proč jste chtěl letět v letadle z kartonů ze střechy domu vašich rodičů?“

Bishop se usmál. Ve stínu noci najednou vypadal mnohem starší. Muž, nejspíš něco přes čtyřicet, který zestárl následkem válečného stresu. „Já se pro létání narodil. Proto, můj hochu.“ Nastoupil do letadla a zavřel dveře kabiny.

Ollie ucítil závan větru z vrtule, jeho nos naplnil pach leteckého benzínu. Sledoval, jak se letadlo rozjíždí po ranveji, vznáší se do noční tmy a mizí mezi hvězdami.

Vtom k němu přistoupil mechanik, který pomáhal opravit motor. „Víš, kdo to byl?“ Utřel si umaštěné ruce do přední části montérek.

Ollie nakrčil čelo. „Jmenuje se Bishop.“

„To byl Billy Bishop, letecký maršál Kanadského královského letectva. Přiletěl z Nového Skotska. Slyšel jsem, jak pilot říká, že se

právě setkal s Winstonem Churchillem. A teď je na cestě na tajné setkání s Rooseveltem. Věřil bys tomu? V New Yorku připravují otevření náborového centra pilotů. Bishop se snaží přesvědčit FBI, aby nad tím přivřela oči, i když byla podepsaná dohoda o neutralitě.“ Mechanik štouchl Ollieho do paže. „Co ti říkáš?“

„Mluvili jsme jen o létání.“ Poté Ollie zvedl kufřík a opustil letiště.

Ollie došel k nádraží, ale dveře byly zamčené. Uvědomil si, že bude muset počkat do rána, až nádraží otevrou. Našel si lavičku v parku a posadil se. Po chvíli, když si jeho oči zvykly na tmu, uviděl zarostlého muže, který se přehraboval v odpadkovém koši. Sledoval, jak muž něco vytáhl, očistil a dal si to do pusy. Ollie by rád věděl, jestli se dívá na oběť ekonomické krize, nebo jestli muž utrpěl nějaké zranění, podobně jako Ollieho otec, které mu změnilo život. Nemohl jen tak stát a dívat se na muže, jak se hrabe v jídle prolezlém červy, a tak sáhl do kapsy a vytáhl pár drobných. Jakmile přišel blíž, muž popadl prázdnou láhev od mléka. Ollie pomalu zvedl ruce, klekl si a položil drobné na chodník.

Když se vrátil ke své lavičce, chlápek popadl peníze a zmizel. Unaveně se stočil do klubíčka a zavřel oči.

Po pár minutách ho ze spaní probudila rána do hlavy. Omámeně spadl z lavičky. Na tváři ucítil studenou dlažbu. Hlava mu třesla. Opatrně se dotkl lebky a nahmatl něco vlhkého. Jako v mlze sledoval, jak nějaká tmavá postava prohledává jeho kufr. Pokusil se vstát, ale ztratil rovnováhu a znovu upadl. Jakmile ho přešla závrať, s námahou se posadil a zjistil, že útočník zmizel. Obsah kufru byl rozházený po trávě jako konfety. A vedle něj ležely střepy z láhve od mléka.

5. KAPITOLA

PORTLAND, MAINE

Ollie si třel bolavou hlavu. Měl pocit, že muž, který ho okradl, mu nožem na máslo provedl lobotomii. Soustředil všechny síly, postavil se na vratké nohy a začal sbírat zbytky osobních věcí rozházených po trávníku. Našel většinu svého majetku, včetně letového deníku a fotografie rodičů. Chyběly jen peníze. Peníze, které získal prodejem auta, i pár dolarů z peněženky. Prohledal celý park, aby našel chlápka, co ho oloupil, ale ten nikde nebyl.

Nedaleko Longfellow Square objevil veřejné záchodky. Dveře byly zamčené, ale Ollie si všiml pootevřeného okénka. Protáhl se jím dovnitř a dopadl na studené dlaždičky na podlaze. Zatáhl za provázek, který visel od světla na stropě a podíval se do zrcadla. V tom okamžiku si přál, aby nechal zhasnuto. Na čele, přímo pod vlasy, měl dlouhý krvavý šrám. Levou tvář pokrývala zaschlá krev, která mu stékala po krku a barvila límeček bílé košile do ruda. Pustil vodu, umyl si obličej a vydrhl košili, na které zůstaly jen růžové skvrny. Prsty si přičísl vlasy. Napadlo ho, že by rána potřebovala pár stehů, ale neměl čas, ani, což bylo důležitější, žádné peníze.

Na nádraží byly davy lidí, kteří čekali na vlak do Bostonu. Většina z nich měla hlavy zabořené do ranních novin. Snažil se prodat hodinky, aby si mohl koupit lístek, ale protože nenašel kupce, zkusil nabídnout svůj kufřík. Jenže všichni byli začtení do novin a rozčilovalo

je, když je vyrušil, aby jim předvedl, že zavírání odřeného kufru perfektně funguje.

Ozvala se píšťala, skřípot kol na kolejích a vlak zastavil. Lokomotiva zasyčela, dveře se otevřely a dav se začal cpát do vagonů. Nakonec na nástupišti zbyl jen Ollie.

Dveře se zavřely a lokomotiva se rozjela. Ollie sledoval, jak jeho budoucnost mizí v dálce. Zůstal tam osamoceně stát a snažil se vymyslet plán, jak vydělat peníze na odpolední vlak. Vtom zafoukal vítr a přinesl k jeho nohám zmačkané noviny. Zvedl je, protože byl zvědavý, co upoutalo pozornost ostatních cestujících. Okamžitě ho zaujaly titulky: *Němci celou noc bombardovali Londýn! Nacisté vyslali 1000 letadel!* S každým slovem v článku rostl Ollieho hněv. Nejhorší byl výčet mrtvých. Zatočila se mu hlava. Odhodil noviny, sáhl do kapsy a vylovil vizitku, kterou mu dal Bishop. Bylo na ní jen *Waldorf Astoria Hotel, New York*. Žádné jméno. Žádné číslo. A na zadní straně našel naškrabané tužkou: *Charles Sweeny, Londýn*.

Ollie si promnul bolavou hlavu a uvědomil si, že jizva na čele je lepkavá. Podíval se na krev na prstech a vzpomněl si na otce. *Možná, že naše rodina ztratila náš přízvuk, ale naše krev bude vždycky britská*. Ollie vyběhl z nádraží. Vůbec se nesnažil zjistit, kdy pojede příští vlak.

Přístav v Portlandu byl skoro prázdný, protože většina lodí odplula už za úsvitu. Ty, co ještě kotvily v docích, se buď opravovaly, nebo pluly špatným směrem. Ale Olliemu se podařilo najít nákladní loď, která plula do Halifaxu s nákladem obilí. Když byla paluba prázdná, Ollie na ni skočil, zvedl plachtu, která příkrývala záchranný člun, a schoval se uvnitř.

Zahoukala lodní siréna. Ollie sebou trhl a narazil hlavou do boku člunu. Cítil, jak mu po obličejí stéká něco teplého, a uvědomil si, že se mu znovu otevřela rána na hlavě. Sáhl do kufříku a vyndal jednu ponožku, která ještě voněla matčíným práškem na praní. Utřel si s ní obličej a přitiskl ji na zranění. Vtom ucítil, jak se loď pohnula. Začal uvažovat o tom, kolik hodin, nebo spíš dní, potrvá cesta do

Nového Skotska. Když loď rozhoupaly vlny otevřeného moře, Ollie se ve špičce člunu stočil do klubíčka a usnul.

Vzbudila ho ostrá bolest hlavy. Jazyk měl suchý jako kůži vystavenou na slunci. Od chvíle, kdy naposledy jedl, uplynul nejméně jeden den. Možná víc. A skoro stejně tak dlouho nic nepil, když nepočítal skotskou z Bishopovy placatky, která jen uspíšila dehydrataci a naplnila ho šílenou jistotou, že může spát na lavičce v parku. Měl štěstí, že pod hromadou záchranných vest našel kovovou krabici naplněnou věcmi na přežití. Byly tam i plechovky s kondenzovaným mlékem, láhev vody a krekry.

K jeho smůle kapitán rád trávil chvilky volna mezi záchrannými čluny, kde nefoukal vítr a on si tam mohl zapálit své levné doutníky. Když kapitán rukou zastínil blikající plamínek zapalovače, uslyšel nezaměnitelný zvuk křupajících krekrů.

V okamžiku, kdy se Ollie zakousl do dalšího krekru, někdo odhodil plachtu na člunu a za límec ho popadla silná ruka. Ollie se chytil za krk. V příští chvíli ho někdo vytáhl ze člunu a hodil na palubu.

„Ksakru, co jsi zač?“ zařval kapitán.

Ollie přivřel oči před sluncem. „Ollie Evans, pane.“

„Co děláš na mojí lodi?“

Ollieho oči si zvykly na světlo a on uviděl muže s mohutnou hrudí a šedými vlasy silnými jako dráty. „Jsem na cestě do Anglie, abych se přidal ke Královskému letectvu.“ Ollie si utřel drobky z tváře. „Já jsem pilot.“

Kapitán se podíval na potlučeného mladého muže, potřásl hlavou a rozesmál se.

Ollie se postavil a uvědomil si, že má na čele přilepenou ponožku. Opatrně ji odtrhl z rány a strčil ji do kapsy.

„Pro černé pasažéry máme dva tresty.“ Kapitán zabafal z doutníku, přistoupil k němu a vyfoukl mu kouř přímo do obličeje.

Ollie se rozkašlal.

„Mohli bychom tě hodit přes palubu.“ Kapitán odklepal popel

přes zábradlí. „Vzhledem k tomu, že jsi docela pěkně potlučený, dostanou tě žraloci dřív, než se potopíš, i kdybys uměl plavat.“

Ollie polkl.

„Nebo ti můžeme dát práci.“

„Já bych dal přednost práci, pane.“

„Myslel jsem si, že to řekneš.“ Kapitán se poškrabal na strništi na své tváři. „Normálně bych ti nedal na vybranou, ale utekl mi plavčík.“

Ollie doufal, že kapitán nemyslel vážně svoje slova o házení přes palubu, ale zjišťovat to nechtěl. Sebral kufřík a následoval kapitána dovnitř. Cestou se kapitán znovu zasmál Ollieho plánu stát se pilotem Královského letectva a řekl mu, že vypadá víc jako lovec hlodavců než jako letec. Ollie jeho humor nepochopil, ani přesně nevěděl, co znamená lovec hlodavců, pokud takové zaměstnání vůbec existuje. Netušil ani, jestli se kapitán rozhodl nechat ho na lodi jako pracovní sílu, nebo pro zábavu, ale s vděčností přijal jeho nabídku práce výměnou za jednosměrnou cestu do Halifaxu.

V kuchyni ho kapitán představil malému staršímu muži, který míchal kouřící ovesnou kaši. Oslovoval ho Beansi. „Podívej se, jestli ho můžeš dát dohromady a pak ho pošli nahoru,“ řekl kapitán. „Dám mu Willieho práci.“ Potom zabafal z doutníku a odešel.

Beans zvedl dřevěnou lžici pokrytou kaší a ukázal Olliemu, aby se posadil. Pak kuchař lžici položil a ze skříňky vyndal láhev s alkoholem a kus látky. „Nech mě hádat. Rvačka v baru, nebo utíkáš před zákonem?“

„Ani jedno,“ řekl Ollie.

Beans vytáhl obočí. „Tohle bude pálit.“ Cákl na Ollieho zranění alkohol a rychle ho přikryl hadříkem.

Ollie se zašklebil.

„Co se tedy stalo?“ zeptal se Beans, když zkoumal ránu.

Ollie mu vyprávěl o rodičích i o svém plánu stát se pilotem v Královském letectvu, ale pak si uvědomil, že Beans mluvil ráně na jeho hlavě. „Myslím, že to byla láhev od mléka,“ dodal Ollie.

„Je mi to líto.“ Beans položil hadřík. „Myslím tím tvoje rodiče.“

Ollie přikývl.

Beans mu začal rybářským háčkem a kouskem nitě z lemu svých kalhot sešívát ránu na hlavě. Ukázalo se, že kdysi pracoval jako krejčí, ale během krize zavřeli obchod, kde byl zaměstnaný. Nutně potřeboval nějakou práci, a tak nastoupil jako lodní kuchař. Myslel, že to bude jen na přechodnou dobu, ale od té doby uběhlo deset let.

Beans zapíchl háček Olliemu do čela.

Ollieho tělem projela ostrá bolest. „Jak se ve skutečnosti jmenujete?“ zeptal se a zatnul zuby.

„Ben.“ Kuchař utáhl steh.

„Kapitán všechny na lodi oslovuje přezdívkou. Vlastně ani nevím proč.“ Beans udělal několik dalších stehů, opatrně zavázal uzely, odstříhl konce nůžkami a ustoupil, aby mohl obdivovat svoji práci. „Vypadá to dobře. Možná ti ani nezůstane velká jizva.“

„Děkuju, Bene.“

Kuchař přikývl.

Ollie mu výměnou za ošetření nabídl svoje hodinky, ale Ben to odmítl. Zdálo se, že je vděčný, že mohl dělat něco jiného, než je míchání ovesné kaše. Možná byl rád, že ho někdo po víc jak deseti letech nazval pravým jménem.

Většinu času během dalších dvou dnů plavby strávil Ollie drhnutím paluby, promazáváním zarezlých pantů a chytáním krys. Mít pod kontrolou krysí populaci bylo velmi důležité, zvláště na nákladní lodi, která vezla kvalitní obilí. Razie na krysy, jak to nazýval kapitán, byly jednou z nejdůležitějších povinností bývalého plavčíka Willieho. Ollie se nedivil, že Willie utekl, když musel klást pasti velikosti krabice od bot s návnadou z plesnivého sýra. Tedy, bylo tam víc plísně než sýra a páchlo to jako zkysané mléko.

Ollie sbíral pasti dvakrát denně a těla s useknutou hlavou házel do moře. Vždycky ho rozhodilo, když viděl otevřené krysí tlamy, ostré žluté špičáky, nafouknutá břicha a dlouhé ocasy. Určitě byly mnohem větší než polní myši doma na farmě. Ale i přes jejich bizarní vzhled doufal, že moc netrpěly. Jednou si nešťastnou náhodou přiskřípl do pasti prsty,